

Thema: Dragende handen. Dat wij lief hebben wat we kunnen

2^e zondag van de veertigdagentijd met als overkoepelend thema 'Met open handen'

Overweging 1 maart 2014 – Jan Andreae

Lectoren: Wouter Hamel en Rory Ronde

*“... Maar dan zijn er nog wel dragende handen.
Dan kan ik nog wel dragen en gedragen worden:
Dat alle stervenden gedragen en met zorg omringd mogen worden.
En dat zij die nog leven,
tot hiertoe gespaard zijn,
geen kans voorbij laten gaan om goed te zijn en goed te doen ...”*

Eerste lezing: vrij naar Jesaja 50

Tweede lezing: 1 Korintiërs 13

Welkom en inleiding

Goedemorgen,

Welkom aan jou en aan jou. Aan bekenden en onbekenden. Welkom als altijd.

Sommigen mensen zijn hier voor het eerst, anderen zo nu en dan, en de kern van de duifgemeenschap elke week.

Iemand in de voorbereiding zei: ik kom hier elke week, en het is voor mij heel erg belangrijk iedere week weer te horen dat ik welkom ben.

Welkom ben je.

Met wat je ook bij je draagt vandaag.

Je vreugde, je verdriet, je geluk, je eenzaamheid, je ziekte, je gezondheid.

Het maakt niet uit.

In de aankondiging van De Duif stond deze week: 'voorganger: Jan Andreae, terug van weggeweest.' Het voelt als een voorrecht om hier weer te mogen staan, te mogen spreken en te mogen zijn. Ik zal daar in mijn overweging nog op terug komen.

Het thema van deze vastentijd is: Met open handen. Gevouwen handen, opgeheven handen, vragende handen, troostende handen, dragende handen.

In deze viering gaat het over: dragen, het vermogen om te dragen en om gedragen te worden.

Deze viering wordt gedragen door heel veel mensen.

Het bevlogen Duifkoor met haar toegewijde dirigent, onze gepassioneerde Russische pianiste Irina. De mannen en de vrouwen van de basisgemeenschap die stoelen neerzetten, koffie zetten en de kaarsen aansteken.

Agnost naar religie

Ik ben blij en ontroerd dat ook Rory Ronde en Wouter Hamel deze viering mee dragen. In de keren dat we met elkaar gesproken hebben, heb ik het volgende opgetekend. Voor Rory is het concept God kristalhelder. Hij vertelde: 'Alles begint en eindigt met liefde. En mijn ontmoeting met de liefde vind ik vooral in muziek.'

En Wouter vertelde me: 'Als agnost ben ik naar religie gegaan als het heel donker in mijn leven werd.'

Deze verschillen brengen we bij elkaar onder het dak van dit Godshuis. En die verschillen zitten ook in de mensen die hier vanochtend aanwezig zijn.

Laten we over die verschillen van God en niet-God behoedzaam en bescheiden blijven.

Als je zegt: 'Ik geloof', zeg je niet: 'Ik weet'.

Want geloven is niet hetzelfde als weten.

Als je zegt: 'Ik geloof niet', dan zeg je niet meer dan: 'Ik weet dat dit het niet is'.

Het blijft een kwestie van geloven, het is geen wetenschap.

En welke overtuiging iemand hier deze ochtend aanwezig ook heeft, zij verdient respect.

Wat belangrijk is, is de vraag. Niet het antwoord. Als de mensheid wil blijven voortbestaan, moet zij zich vragen blijven stellen.

Wouter en Rory hebben liederen gekozen die gaan over troost, troost in de vastentijd.

Dragende handen gaan samen met dragende woorden en dragende muziek.

Wij wensen je een uur waarin je mag voelen en beleven dat je gedragen wordt.

Want:

Dit ene weten wij

En aan dat een houden wij ons vast in de duistere uren

Er is een woord dat eeuwiglijk zal duren

En wie het verstaat, die is niet meer alleen

Mag ik je uitnodigen om te gaan staan voor ons openingslied

Lied: Dit ene weten wij   *H. Roland Holst / T. Löwenthal*

Gebed om vergeving

Laten we stil zijn en stil worden

Zodat we aan kunnen komen bij onszelf

Zodat we aan kunnen komen bij de ander

Laten we elkaar roepen om door onze doofheid heen te breken

Laten we elkaar proeven en naar elkaar snakken

Laten we stil zijn

Laat je lichtgeraakt ontbranden

Om vrede

Laat ons ontwaken tot ons ware Zelf

Mensen worden, vol van mededogen

Amen

Lied: Om vrede

H. Oosterhuis / A. Oomen

Eerste lezing, vrij naar Jesaja 50

Wij hebben vaardige taal nodig om op te beuren wie de moed verloren heeft
Elke ochtend met die taal ons wekken, in ons fluisteren
Wij dienen daar naar te luisteren, aandachtig, als leerlingen

We moeten onze oren openen
Geen verzet bieden en ons niet terugtrekken
We moeten onze rug rechten
Het kwaad en geweld niet uit de weg gaan

We moeten elkaar helpen
En er vanuit gaan dat we niet bedrogen uitkomen
We vertrekken geen spier
Zijn hard als graniet
En worden niet teleurgesteld

We komen voor elkaar op

Wouter Hamel: Little Boy Lost

Tweede lezing 1 Korintiërs 13: De liefde

Al sprak ik de talen van alle mensen en die van de engelen – had ik de liefde niet, ik zou niet meer zijn dan een dreunende gong of een schelle cimbaal.
Al had ik de gave om te profeteren en doorgrondde ik alle geheimen, al bezat ik alle kennis en had ik het geloof dat bergen kan verplaatsen – had ik de liefde niet, ik zou niets zijn.
Al verkocht ik mijn bezittingen omdat ik voedsel aan de armen wilde geven, al gaf ik mijn lichaam prijs en kon ik daar trots op zijn – had ik de liefde niet, het zou mij niet baten.
De liefde is geduldig en vol goedheid. De liefde kent geen afgunst, geen ijdel vertoon en geen zelfgenoegzaamheid.
Ze is niet grof en niet zelfzuchtig, ze laat zich niet boos maken en rekent het kwaad niet aan, ze verheugt zich niet over het onrecht maar vindt vreugde in de waarheid.
Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze.
De liefde zal nooit vergaan.
Nu kijken we nog in een wazige spiegel, maar straks staan we oog in oog. Nu is mijn kennen nog beperkt, maar straks zal ik volledig kennen, zoals ik zelf gekend ben.
Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.

Lied: Van twee woorden

H. Oosterhuis / B. Huijbers

Uitreiking Vredesduif

Samen met Pax Christie besteden wij, samen met 60 andere kerkgemeenschappen, aandacht aan het belang van vredeswerk. Om elkaar te bemoedigen, om te benadrukken dat vrede samen met waarheid en rechtvaardigheid een belangrijke toekomstdroom is.
Vier keer per jaar zetten we tijdens een zondagse viering een keramische duif uit Narino, een streek in Colombia, op het altaar. Een kleine olijfhouten duif-broche wordt uitgereikt ... als

teken van betrokkenheid, als teken van waardering, als aanmoediging. Als teken van gedeelde verantwoordelijkheid.

Vandaag is het aan mij de eer om deze duif aan te bieden.

Al bijna 20 jaar heb ik met haar mogen reizen naar plekken op de aarde waar geen vrede is. Waar vrede zich niet laat zien.

Op de meest mensonterende plekken.

Altijd brengt ze aandacht, kaarsen en chocola mee. Koffers vol.

Overall spreekt ze, demonstreert ze, loopt zij aan zij en hand in hand met hen die weerloos zijn.

Ze maakt ruzie, stapt op als het nodig is, en vertrekt ze geen spier.

Ze is publicist, schrijfster, feministe en politica.

Ze was en is het icoon in de internationale vrouwenbeweging, werkte in de Balkanlanden, werkt in Palestina, zet zich in voor moslims en vecht tegen racisme.

Ze schreef meer dan 40 boeken waarvan sommige in elf talen vertaald zijn.

Zelf heeft ze jarenlang niet begrepen waarom ze beroemd en berucht werd, tot Huub Oosterhuis haar voorhield: "Je wordt geroepen."

Het is die zin die maakt dat ze zich ging verdiepen in wat de Bijbel zegt over vrede, over liefde tot je naaste, die een mens is zoals jij.

Ze liet zich door Huub dopen en is verbonden aan de Studentenecclesia.

Anja Meulenbelt, collega en vriendin, het is mij een groot genoegen je de duif van Noah die vruchtbaar land vond uit te reiken.

Wouter Hamel: Remembrance Day

Overweging

Finally getting closer, I m getting closer to you. Can feel I'm almost there

Vier weken geleden klopte de dood op mijn deur. Een ongenode gast. Ik keek vervolgens mijn vriend met dit grote nieuws recht in de ogen en zei: Ik wil niet weten hoe het met je is, ik heb hier geen zin in en ik ben het er niet mee eens.

Hij keek me vriendelijk aan en zei: Ik snap het wel.

Het is vastentijd, de voorbereidingstijd op het belangrijkste christelijke feest in het liturgische jaar: Pasen.

Vastentijd, tussentijd, bezinningstijd.

Pasen betekent vertaald: doorgang, overgang. Het is de doorgang van dood naar leven, we spreken over de verrijzenis uit de dood. Pasen is het feest van de grote transformatie. Van donker naar licht.

De oorsprong van Pasen ligt in de joodse traditie. Het joodse Pesach is nauw verbonden met de uittocht in Egypte, die in de Bijbel de exodus wordt genoemd. Pasen en Pesach komen bij elkaar in het begrip: bevrijding.

Confrontaties

Pasen als metafoor voor transformatie en overgang is heel actueel.

Wij bewegen ons in deze tijd van het industriële tijdperk naar het informatietijdperk. De informatietechnologie en de globalisering geeft een enorme versnelling en maakt onze wereld heel klein. En die overgang verloopt met heftige confrontaties. In toenemende mate

verkeren wij mensen in een toestand waarin we tijd en ruimte niet meer kunnen overzien. Wat we uitlijnen voor de toekomst moet overmorgen alweer bijgesteld worden. De enige constante die we kennen is dat alles in verandering is. In alle facetten laat de wereld zien dat we leven in onvoltooidheid en onvolmaaktheid. Het uit zich in geweldsescalaties, vluchtelingenstromen, een steeds groter wordende kloof tussen rijk en arm, een steeds vervuilendere wereld, een toenemend wantrouwen.

Wij zijn kwetsbaar en naakt als nooit te voren.

Het is bijzonder om hier weer te zijn en weer als voorganger voor te gaan. Het was bijzonder om de vertrouwde mensen in de voorbereidingsgroep afgelopen maandag weer te mogen ontmoeten.

2014, het jaar waarin ik niet ben voorgegaan was een heftig jaar: de MH17, de oorlog in Gaza; de vele doden. Ik was er bij.

Ik wenste mezelf bij de start van 2015 een jaar vrijaf van de dood. Het jaar was pas zes weken oud toen ze weer op de deur klopte.

Ik word tegenwoordig met trillende handen wakker.

Die soms zo ondragelijke kwetsbaarheid van het leven, die naaktheid die ik ervaar, doet mij opnieuw beseffen dat ik de woorden van de Thora moet proeven, over liefde voor de naaste; over solidariteit met de vreemdeling en met allen die weerloos zijn in handen van deze wereld. Hoe treed ik mijn vriend tegemoet in zijn lijden?

Kompas

Het oude wortelboek de Bijbel vertelt verhalen hoe we met die kwetsbaarheid om zouden kunnen gaan. De profeet Mozes ging de berg op en verbleef daar veertig dagen. Die berg opgaan staat symbool voor “zich gereed maken”. Hij bereidde zich voor op de ontvangst van de tien geboden, waarin het kompas voor levenskunst is opgetekend: ‘Heb uw naaste lief.’

Veertig dagen en nachten verbleef Mozes op de berg. Veertig jaar verbleef het volk in de woestijn. Veertig dagen is de vastentijd voor Pasen. Ook Jezus vastte veertig dagen in de woestijn voordat hij zijn grote taak startte. Ook wij gaan de vastentijd in en zullen ons veertig dagen bezinnen en voorbereiden op de grote transformatie.

Vasten is: overwegen, nadenken, leren, je afvragen hoe die nieuwe wereld er ooit komen zal, wat je daarvoor moet doen en moet laten. De vastentijd is een tijd van inkeer, bezinning, bidden, mediteren, stil zijn, je los maken van de waanzin van elke dag. Er is een dichtregel die schrijft: be silence, wees stilte. Niet wees stil, of wees in de stilte, maar wees stilte.

Durf met lege handen te staan, voorbij bezorgdheid om jezelf en de ander, met niets om je aan vast te houden. Ervaar je kwetsbaarheid, je naaktheid.

Kwetsbaarheid omarmen

En in die bezinning, die in deze tijd zo broodnodig is kunnen we vragen op laten komen als: Welke religieuze koers moeten we nemen? Hoe bereiden we ons voor op de zo noodzakelijke transformatie? Hoe dragen we bij aan de samenleving zodat deze in staat blijft kwetsbaarheid te omarmen, naaktheid te beschermen?

En ook: Hoe kan ik de kwetsbaarheid van mijn vriend omarmen. En door hem te dragen hoe kan ik dan mijn eigen kwetsbaarheid, mijn eigen naaktheid ervaren? Kan zijn aankomend sterven een bevrijding in de dood zijn? Kan Pasen een bevrijding in het leven zijn?

Deze en iedere koerszoekende gemeenschap staat voor fundamentele bezinningsvragen: Waar staan we voor? Wat willen we laten werken? Wat willen we bereiken en wat vraagt dat van onszelf?

En bij een koers hebben we een kompas nodig, een innerlijk kompas. En het verhaal van ooit en lang geleden, van die Jezus van Nazareth laat zien dat het draaipunt van het kompas liefde is. Zoals ook God zijn boodschap over liefde aan Mozes ooit had gegeven.

En liefde staat nooit op zichzelf, zij wordt gedragen en gevoed door geloof en hoop.

Wat kan een koerszoekende gemeenschap werkelijk leren van dat verhaal van die Jezus. Welke competenties moeten we hebben en ontwikkelen om op weg naar de dood, door het lijden heen te gaan, om zo ruimte te maken voor licht en liefde. Voor iedereen die het wil hebben. Rembrandt schilderde het licht. Maar hij liet niet het licht op iets vallen. Hij schilderde het licht op een manier dat de duisternis ging wijken en het licht kon komen.

Elkaar dragen

In de vastentijd bereiden we ons voor op die 'bevrijding'. Liefde inspireert ons daarbij, op die soms zo moeilijke weg. Een weg waarin wij als gemeenschap elkaar dragen.

Dragende handen is het thema van deze viering. De vraag is hoe ziet dat dragen er uit. Door gemeenschap te zoeken, bezielde verbanden te maken van mensen die smeken en hopen en roepen: 'Kom bevrijden.'

Omdat we hartstochtelijk willen dat er een nieuwe wereld komen zal. Een wereld zonder kindsoldaten, moslim- en vreemdelingenhaat, homoverachting, economische en sociale uitbuiting.

Omdat we hartstochtelijk geloven dat er niets onmogelijk is bij de God van de Thora: hoop tegenover wanhoop, en liefde die solidair is met opgejaagden en trouw is aan vreemdelingen.

Dragende handen

Mijn vriend gaat dood, ik ben het er nog steeds niet mee eens, ik wil het niet, ik ben er tegen. Soms kan je niets meer voor iemand doen.

Maar dan zijn er nog wel dragende handen. Dan kan ik nog wel dragen en gedragen worden: Dat alle stervenden gedragen en met zorg omringd mogen worden.

En dat zij die nog leven, tot hiertoe gespaard zijn, geen kans voorbij laten gaan om goed te zijn en goed te doen.

Laten we proberen elkaar te dragen op onze weg naar Pasen, de bevrijding, en zo opkomen tegen al het dodende, moordende en mensonterende in deze wereld.

Dat wij lief hebben wat we kunnen!!

Dat wij zeggen: Amen

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in een wereld vol liefde,
een wereld van God, een God die altijd dicht bij je is.
Ik geloof dat Jezus is gekomen uit liefde voor de mens -
zonder onderscheid naar kleur, geaardheid, rang of stand.

Ik geloof in zijn opdracht:
heb je naaste lief en probeer dat waar te maken.

Ik geloof in een gemeenschap die mensen verder helpt.
En ik weet zeker, dat God naar ons glimlacht
en zijn licht over ieder van ons laat schijnen.
Amen

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed/Lied: Tot zegen *H. Oosterhuis / T. Löwenthal*

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen

Dit komen tezamen van mensen, gezichten en zielen
van hier en overal, aarde en hemel,
deze seconde der uren, der eeuwen,
zij ons tot zegen.

Moge de donkere nacht onze dagen behoeden,
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken,
dat onze boeien geslaakt,
onze honger gestild,
dat niet de dood op ons valt.
Moge het licht van de morgen
over ons opgaan, nieuw alle dagen.

Moge de kracht in ons varen
van Jezus uw dienstknecht uw kind.
Dat ons voor ogen staat hij door u geroepen,
bestemd en beziel om in ons midden,
eens en voorgoed,
te zijn uw woord uw voorbeeldmens,
al doende liefde, recht –
brood uit de hemel, water uit de rots,
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan zijn geest ons overschaduwet,
liefde sterker dan de dood.

Die mens gedenken wij
als een van ons, als een met u.
Moge het delen van dit brood en deze beker
ons sterken in de hoop
dat hij leven zal in ons
uit kracht van u.

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood en liefde is genoeg voor allen.
Kom bevrijden wees genadig,
ere zij u in den hoge,
diep in ons midden,

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied: Gij die uw naam hebt uitgeroepen *H. Oosterhuis / A. Oomen*

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven;

en leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Actie en informatie

Slotlied: Die mij droeg op.36, nr. 5 *H. Oosterhuis / T. Löwenthal*

Zegenbede